

2719 E 49

VII. leto.

V LJUBLJANI, dne 4. julija 1908. E. 3004571. štev.

NAPREJ!

Vse za napredek slovenskega ljudstva!

Časopis »NAPREJ!« izhaja dvakrat mesečno, in sicer 4. in 18. — Uredništvo, administracija in ekspedija je v Ljubljani, Dunajska cesta št. 20. — Vse denarne pošiljave je posiljati na naslov: »Delavska tiskovna družba v Ljubljani, r. z. z o. z.«, Dunajska cesta št. 20 — Vse tiskovna družba v Ljubljani, r. z. z o. z. — Naročnina za eno leto 2 K 50 vin., za pol leta 1 K 25 vin., v Nemčijo 3 K, v Ameriko 4 K 60 vin. Posamezne številke 8 vin.

„Naprej!“

Začenjamo izdajati list „Naprej!“ za vse slovensko delavstvo in kmetiško ljudstvo. Ne začenjamo pa ga zato izdajati, ker bi ne bilo na Slovenskem zadosti časopisov: ne zato! Mi dobro vemo, da je po naših lepih krajih razširjeno vse polno časnikov — največ, žalibog, takšnih, ki le poneumnjujejo ljudstvo.

Klerikalci n. pr. imajo toliko časopisov, da se je čuditi, kdo jih vse naroča! Imajo „Slovenca“, „Domoljuba“, „Slovenskega Meščana“, „Našo moč“, „Mladost“, „Glasnik“, „Don Bosko“, „Cvetje iz vrta sv. Frančiška“, „Dejanje sv. Detinstva“, „Bogoljuba“, „Primorski List“, „Gorico“, „Delavskega tovariša“, „Zarjo“, „Dom“, „Slovenskega gospodarja“, „Mir“, „Zoro“, „Čas“ i. t. d. i. t. d. — za vsako skupino posebej. — Za splošno javnost imajo tako glasilo, za delavce onako, za meščane zopet drugačno, za mladino, za tercijalke, za dijakke, za klerikalno inteligenco zopet drugačno. — Zakaj vse to? Zato, ker vedo, kaj pomeni in kakšen vpliv ima tiskana beseda. Ni je vasic po Slovenskem, da ne bi župniki, kapelani, cerkovniki in podobni ljudje vsiljevali teh listov. Če jih ne morejo oddati za denar, jih dajo zastonj — saj se jim vedno vse povrne.

In kakšno je to klerikalno časopisje? Grozovito, nesramno! Obrekuje vsakogar, kdor mu ni po volji, laže, krade čast, psuje, grdi. — Brr... kar zazebe človeka po celem telesu, ko pomisli, kako se zastruplja naše slovensko ljudstvo. Včasih se je smatralo tistega za najhujšega zločinca, ki je zastrupljal vodnjake, iz katerih se je pila voda v okrepčilo. Dandanes pa klerikalci zastrupljajo s svojimi časopisi dve tretjini vsega slovenskega ljudstva in sami se še slave kot edini pravi ljudski zastopniki. — Čuditi se je ljudstvu, da se še ni postavilo z vso silo proti tem zastrupljevalcem.

Naš „Naprej!“ začenja izhajati kot glasilo najširših vrst slovenskega ljudstva prav zato, da bopokazoval pri vsaki priliki na zastrupljevalce in da borazjašnjeval z misel in pomen socialističnih nauk za slovensko ljudstvo. Treba pa je zategadelj, da se naš „Naprej!“ tudi povsod razširi, da bo mogel svoje poslanstvo prav vršiti.

„Naprej!“ bo veljal do konca 1908. — 1 K 25 v. (reči: eno krono in petindvajset vinarjev) pošiljan po pošti, pri raznašalcih pa se bodo dobile številke po 8 vin. Izhajal bo vsakega 4. in 18. v mesecu na 12 straneh.

Delavci! Kmetje! Na delo, da razširimo naš „Naprej!“ po vseh slovenskih krajih.

Obrekovalcem socializma.

Kje se najbolj razširja socializem?

V onih deželah, kjer prebivajo najbolj izobraženi ljudje, in med onim delavstvom, ki je najbolj inteligentno! Čim zanemarljivejša je dežela, tem manj socialistov je v njej. Poglejmo Španijo, Portugalsko, Rusko — te dežele so zanemarljive v vsakem oziru, in po teh deželah je tudi malo socialnih demokratov. Socializem je veliko bolj razširjen med delavstvom, ki je obiskovalo šole, nego med onim, ki ne zna niti pisati niti brati.

Ali hočejo socialisti res razdeljevati?

O socialističnem razdeljevanju govoré najbolj baš oni, ki so se že razdelili, oziroma, ki se še dele — v zaslužek delavcev in kmetov, to so: tovarnarji, veleposetniki in podobni duhovski kot posvetni kapitalisti. Socialisti zahtevajo, da naj se tisto, kar imajo eni preveč, porabi zato, da se doda drugim, ki imajo premalo. Če se odvzame tatu, kar ima po krivici, more to za krivico smatrati samo tat, ne pa tisti, kateri je bil okraden.

Ali hočejo socialisti res uničiti rodbino?

Ne in ne! Socialisti hočejo rodbinske zveze še utrditi in jih izboljšati tako, da bo res rodbina to, kar naj bo. Ženam hočejo omogočiti, da se bodo mogle brigati zgolj za rodbino, da jim ne bo treba hoditi za zaslužkom, ker mora pač mož zaslužiti toliko, da bo družina živela od njegovega zaslužka.

Ali hočejo socialisti res uničiti vero?

Socialisti pravijo, da je vera vsakega posameznika njegova zasebna stvar. Veruje naj vsak v kar le hoče, ali pustiti mora tudi drugim, da verujejo, v kar hočejo. Socialisti so pa proti temu, da bi kaka stranka (n. pr. klerikalci) izrabljala vero v svoje politične namene, ali pa da bi je kapitalisti izrabljali v svoje svrhe. Socialisti so proti temu, da bi se v imenu vere krivično gospodarilo nad ljudstvom, da bi se v imenu vere izkoriščevalo in poneumnjevalo ljudstvo.

Ali so socialisti proti domovini?

Niso! Hočejo pa, da bi domovina pripadala vsem, ki v njej prebivajo, in da bi v njej imeli vsi enake pravice, enake dolžnosti.

Ali so socialisti proti svobodi?

Edino svoboda, ki je danes neomejena, je svoboda močnih, silnih, jakih, da stiskajo slabe; proti taki „svobodi“ seveda smo. Sicer mora imeti človek popolno svobodo v svojem ravnanju, dokler ni na poti svobodi drugih.

Ali delujejo socialisti v dosego svojih ciljev z nasiljem?

Ne! Socialisti hočejo doseči svoj namen na mirne načine, po mirni poti. Tudi na Ruskem ni drugače, kajti namen revolucije ni bil iz Rusije napraviti socialistično državo, ampak doseči ustavo, konstitucijo, da bi mogle potem vse stranke v mirnem boju uresničevati svoje cilje. Socializem gre počasi, korak za korakom, s svojo agitacijo si pridobiva pristašev, s svojimi organizacijami pa jih uči delovati za uresničitev socializma.

Zato: vse za socializem! Z.

LISTEK.

Pravljica o ustvarjanju sveta.

Davno je temu. Našim bogovom je bilo zelo dolgčas. Tod povsod, kjer stoji danes svet, je bila sama kalna voda in strašna tema.

Tako vendar ne! more biti, je dejal Gospod, in pomignil je z močno svojo roko. In glej, nebesa so naenkrat oživela, angelski kori so se mu priklanjali, mična godba se je razlegala in peli so hosannah. Ali petje je bilo vedno enako, vedno na čast in slavo božjo — tega se pa tudi sčasoma še človek naveliča — ali je kaj čudnega potem, da jih že Gospod ni več poslušal in je rajši nad vodami razmišljeval, prav tod, kjer stoji sedaj naš svet. Misli je: „Ti angeli so

tako čednostni, tako pobožni, tako dovršenil — prav nič dela nimam ž njimi.“ In pomislil je dalje: „Enega takega tovariša bi si želel, s katerim bi se nekoliko posvetoval, nekoliko jezil in pa tudi nekoliko zabaval — ali angeljem bi ne smel biti podoben, kajti le-ti so predobri, vedno prikimavajo in, kar delam, vse brez ugovorov odobravajo. Nič odpora, nič — niti kritizirajo ne.“

In glej, komaj je to mislil, že se je zaslísal glas: „Tukaj sem, in sicer takšen, kakršnega si bil želel!“ Gospod mu je milostljivo pokimal in tovariš je bil vsprejet. Kakšen je ta družabnik pravzaprav bil, ne morem prav dobro povedati, kajti takrat še ni bilo fotografov, ne njihovih priprav, da bi se ga moglo fotografirati, ali nekaj vem: imel je oster jezik, tako oster kot meč in kar je mislil, to je povedal. In šla sta z Gospodom v nebesa. tovariš je prelezel in prevahal vsak kotiček, slísal vsak in vse koncerte ter plaval z Gospodom nad vsemi vodami. Dolgo časa je bil še miren. Ko sta pa postala utrujena, prenehala sta na potovanju in rekel je tovariš h Gospodu: „Gospod, zakaj puščaš ta prostor tako prazen. Zakaj je tod povsod toliko vode. Po mojem mnenju bi se dalo vse to drugače narediti in vse prav imenitno izrabiti. Pod to vodo je brez dvombe trdna zemlja. Vodo razdeli v morje, jezera, reke in potoke, oblaki naj dajo dež, preje naj se pa zemlja osuši, da se bo mogla obsejati, in nebeški svod naj daje svetlobo.“ In Gospod je povzdignil roko k rovelju, in vode so se stiskale skupaj, nastalo je morje, jezera, reke in potoki, zemlja se je sušila in zelenela, na nebeškem svodu se je pojavilo solnce, pošiljajoč svoje žarke na zemljo; v daljavi pa je bledelel mesec; zrak pa je trepetal vsled razkošnega vetrca, ki je plaval po njem, in že je bilo čuti mično petje krasnih ptičkov.

Zemlja je zardela nad svojo krasoto, potočki so veselo curljali... „V resnici, to ni slabo,“ je hvalil tovariš, in Gospod je ustvarjal dalje: „V vodovju naj se tudi razvije življenje, naj živé večji tvorci, pa tudi manjši, eden naj živi drugega, mali velikega.“ Vso naravo je Gospod oživel, dal ji je go-

azen, zverine in ptiče, posejal jo je tudi s cvetkami in drevesi. Tovariš hvali zopet Boga, kar zelo veseli Gospoda, ki ustvarja dalje. Ne vem, kako je že šlo vse po vrsti, ali mislim, da je vse v svetem pismu natančno zapisano.

Na zemlji je nastalo gibanje in Gospod, vedno na zemlji, se malo briga za nebesa in tudi tovariša bolj pušča v nemar. Ali ta se priglasi vedno sam, vedno svetuje, četudi ga nihče nič ne vpraša — povsod si želi česa. Gospod, poln dela, je imel včasih prav rad, da ima poleg sebe mislečega tovariša, četudi se mu je zdel včasih preveč predrzen. Končno pa je bil vendar svet ustvarjen in krona njegova, človek, je bil tudi že tu! V blagem čutu izvršenega dela počiva Bog, tovariš pa med tem s kritičnim pogledom motri delo Gospodovo.

V tem času pa, ko je imel Gospod polne roke dela, so se spuntali gori v nebesih angeli, in zlasti eden izmed njih, katerega je Gospod najbolj odlikoval, izkazal mu je največjo nehvaležnost.

„Jaz te-le vse, ki večno le kimajo in ti prepevajo hvalo, nimam rad, takšni so hinavci in kažejo roge, kadar se je tega najmanj nadejati,“ je zamrmral tovariš in svetoval Gospodu: „Nekaj energičnega naredi ž njimi, to jim bo opomin, sicer ti kakšno zagodejo, da jo boš pomnil.“ Gospod se je posmehljivo nasmejal. — In vendar se je zgodilo tako, kakor je prerokoval tovariš. Oni uporni angel je zapeljal človeka k neumnosti, in Gospod, razkačen nad ravnanjem angela, ga je kaznoval. Poslal je nanj lakoto in žejo, duševne in telesne muke, bolezen in greh. Tovariš pa, videč vse to, se je obrnil od Gospoda proč in mu dejal: „Trd si, ostro kaznuješ in ne dopade mi to od Tebe, grem rajše doli med ljudi.“ — „Pojdi, kamor hočeš, in ne pridi mi tako kmalu pred oči!“ ga je zavrnil nevoljno Gospod. Ali po dolgi dobi je zaželel Gospod svojega tovariša in poklical ga je k sebi. Tovariš je prišel.

„Kako se ti godi, nezadovoljnež? Ali je tam doli boljše kot tukaj pri meni?“ ga vpraša Gospod.

„O Bog, žal mi je, da sem Ti svetoval ustvariti svet; beda je, beda, škoda govoriti. Ljudstvo ni dosti vredno. Malo časti ti dela. Potuhnjena tolpa je to. Bogatejši izmed njih so leni, grehu udani, razkošni, ošabni, okrutni, ali vendar imajo že prostor v nebesih plačan. Reveži pa žive žalostno, kar srce me boli, ko vidim, kako jim je težko biti čednostnim. Kakor hitro pa takšen revež zapusti čednost, ga zapro, bogatega lumpa pa še časte. Kar tam doli nazivajo: bog, to ima v vsaki vasi drugo podobo.“

„Dosti, dosti! Ne tarnaj, saj tudi sam nisem s svojim delom zadovoljen,“ odgovoril mu je Gospod. „Vse te slabe stvari mi je naredil hudič, in mi je vse moje delo pokvaril. Sedaj sem pa popravil že vse, poslal sem na svet svojega sina, ki je s svojo smrtjo ljudstvo osvobodil od hudiča in s tem odrešil svet.“

„Hm,“ je zamrmral tovariš. „Prosim Te, Gospod, zakaj osvoboditi to ničvredno tolpo s svojim sinom? Tj Si Vsemogočen, kaj moreš premagati hudiča šele s smrtjo Svojega Sina, ali si ne moreš drugače pomagati?! Uniči to pleme tam doli in ustvari drugo. Obdaruj pa novo porojeno ljudstvo z redko lastnostjo: Naj toliko ne laže, naj ne trga svojemu bližnjiku vsake drobtinice iz ust, naj zardi sramote, ako se mu daje poljubljanje pantofel, pa če je tudi na njem prišit zlat križ; stori, da ne bo to ljudstvo strahopetno, daj mu več ljudske samostalnosti, tolerantnosti in zmisla za pravičnost.“

Ali Bog ni poslušal svojega svetovalca. „Mogoče se to seme človeško le poboljša,“ mu je dejal v svoji dobrotljivosti, ali do danes čaka na to — zaman.

Ružena Kratochvilová.

Galerija klerikalnih imenitnikov.

Če vzamemo v roke „Slovenca“ in podobno podobno klerikalno časopisje, beremo vedno: socialni demokrat tati, pohotneži i. t. d. seve po navadi

brez navedbe imena, kraja in drugih podobnih potrebnih podatkov. Naše časopisje je doslej preziralo principiuelno tako pisarjenje, ali enkrat se že človeku tudi zazdi, da je treba drugače. No — in mi hočemo začeti, da pokažemo klerikalce v pravi luči. Od časa do časa bomo navajali klerikalne lopovščine, da bo javnost slovenska vedela, kakšna zalega je to.

Začnimo:

1. Krščansko-socialni agitator Suchanek je okradel blagajno mesarskih pomočnikov na Dunaju za 10.000 kron.

2. Dr. Alfred Hödel, župan v Wolkersdorfu v Nižji Avstriji, ena prvih zvezd na

krščansko-socialnem nebu tistih krajev, je poneveril 200.000 K in — izginil.

3. Župnik P. Ratik v Szkaliti na Ogrskem je privabil kmetškega sina v

drvarnico, kjer ga je privezal, samo [da bi izsilil od njega 200 kron.

4. Prošt Merkl v Novem Mestu nad Vislo je zapeljal mlado deklico z imenom R. Gabarčikovo; ko je pa postala mati, ji je dal za otroka vsega skupaj 15 kron.

5. Alojzij Faber, cerkovnik v Štirnskem Gradcu, je bil za zločine proti naravi, ki jih je zagrešil na ministrantih, obsojen na dve leti težke ječe.

6. Dvainpetdesetletni župnik P. Kaluška v Stonavi je izrabljal podrejene in v oskrbu izročene desetletne in dvanajstletne deklice in zbežal v Ameriko.

7. Krščansko-socialni fanatik F. Böhm je bil po poroti v Korneuburgu poleg Dunaja obsojen na smrt na vislicah, ker je ubil svojega očima. Šel je z njim na veliki četrtek k maši in ko sta se povrnila domov, ga je pa ubil z motiko.

8. Župnik P. Sehnal v Parsovcih pri Hranici je posilil nevesto M., ki je prišla k njemu na izpraševanje. Ta župnik ima tri lastne otroke.

9. Župnik P. Kufka v Kleinkirchenu je izrabljal 15 letno dekle, ki je hodilo k njemu v župnišče po knjige.

10. Župnik P. Jan Moosaner iz Pockinga je bil obsojen zaradi zločinov proti nramnosti, zaradi napeljevanja h krivi prisihi na 12 let v ječo. Star je bil takrat 69 let.

11. Jezuit P. Sklarczyk je bil v Novem Sati v Galiciji obsojen radi tatvine (ukradel je 8000 kron) na tri mesece ječe.

12. Župnik P. Hermann Skquar v Hofenwaldu je bil radi zločinov proti nramnosti, katere je zagrešil na mladoletnih deklicah, obsojen na dve leti in pol v ječo.

13. Župnik P. Jos. Goust v Fleisheimu je pretepel do smrti 10letnega učenca I. Bareseta, in to pri pouku katekizma.

19. Višji duhovnik P. Verzone iz Aleksandrije je bil radi umora kmetice Bouzi-ove obsojen na 17 in pol leta ječe.

15. Bernard Odstrčil, učitelj na meščanski šoli na Dunaju v XVIII. okraju, znani prireditelj romanj v Jeruzalem, je bil aretiran radi zločinov proti nramnosti, katere je zagrešil na šolskih otrocih.

16. Župnik P. Ant. Grasso iz Gojoca je bil obsojen za zločine proti nramnosti, ki jih je zagrešil na svojih učencih, na tri leta in osem mesecev v ječo.

17. P. Aretor, katehet v Ploermelu na Francoskem je posilil 10letno šolarko in izginil, boječ se kazni.

18. Knjižničar katoliškega delavskega društva Moser v Pfarrkirchenu je bil obsojen na triletno ječo za zločine proti nramnosti, ki jih je zagrešil na 10—15letnih deklicah.

19. P. Kinatader je bil na Dunaju obsojen za zločine proti nramnosti.

Prihodnjič dalje. Dodali bomo še komentarje. Dosti časa smo mirno prenašali!

Iz življenja „ubogega jetnika vaticanskega“.

Klerikalni časopisi „Slovenec“, „Naša Moč“, „Don Bosko“, „Domoljub“, „Bogoljub“ i. t. d. i. t. d. — cela vrsta jih je, ki poneumnjujejo slovensko ljudstvo — prinašajo vedno najrazličnejše vesti o papežu in njegovem uboštvi. Zato ne bo odveč, če napišemo v „Napreju“, ki je namenjen za najširše sloje našega naroda, nekoliko več o „ubogem jetniku vaticankem“, to je o rimskem papežu.

Do l. 1870 ni bil rimski papež le najvišji dušni pastir katoliške cerkve, ampak svetovni vladar takozvane cerkvene države, katero je tvorilo mesto Rim in njegova okolica. L. 1870 so se pa združile vse države italijanskega polotoka ter utvorile sedanjo italijansko državo. Razume se, da je tudi rimska država morala kot taka prenehati in postati navadna deželica italijanske države.

Tedanji papež Pij IX. — četudi je Jezus proglasil, da ni njegovo kraljevstvo na tem svetu — se je strašno razjezil, ker se mu je odvzelo posvetno vladarstvo in je proglasil kar najbolj svečano, da ne prekorači praga iz Vatikana in da se bo smatral za jetnika v Vatikanu toliko časa, dokler se mu ne povrne njegovo posvetno vladarstvo. Najbržje je „sveti mož“ mislil, da se začno sedaj križarske vojske za njegovo posvetno vladarstvo, — ali nikogar ni bilo, ki bi hotel posnemati nekdanjega Petra Amienskega in ki bi šel v boj za papežovo državo. Celo iz nebes ni bilo ne strele, ne žvepla, da bi pokončalo brezbožnike, ki so odvzeli papežu njegovo posvetno vladanje.

Papežu seveda ni preostalo sedaj nič drugega, kot držati se tega, kar je slovesno proglasil, drugače bi si zelo škodoval na dobrem glasu. Moral je ostati v Vatikanu ter se ne prekoračiti njegovega praga. Po Piju IX. se je moral istotako zadržati

Leo XIII. in mora se tudi sedanji Pij X. (Sedanjemu papežu se že zdi, da je ta trdovratnost malo prehuda, rad bi že drugače, ali boji se blamirati svoja prednika.)

Iz te otroške trdovratnosti so napravili jezuitje po celem svetu med nezavednim ljudstvom vse polno govoric, „da je papež v resnici „jetnik“ v Vatikanu“, in začeli so zanj pobirati po celem svetu — **Petrov vinar**. Resnici na ljubo bodi povedamo, da je italijanska vlada ponudila papežu 3,225.000 lir letne plače, katere seveda papež noče sprejemati.

In tako si vsako leto na milijone revnih ljudi odtrga od ust težko zaslužene groše in jih meče s prečudovito požrtvovalnostjo na krožnike, ki so določeni za pobiranje najvišjega davka, ki je bil kdaj ljudstvu sploh naložen. Ti ljudje res mislijo, da se svetemu očetu res tako slabo godi in niti ne slutijo, kako v resnici ta mož živi.

Zato naj pa bo v naslednjem vse to opisano vestno in resnično:

O tem, kako stanuje papež.

Vatikan, v katerem je papež prosto-voljni „jetnik“, je pravzaprav malo mesto s prekrasnimi palačami, z ogromnimi stavbami, z razsežnimi vinogradi in z velelepim parkom. Kakor videti, ni ječa mala in slaba.

Kakšen je Vatikan od znotraj, o tem nas najbolj verno in najbolj zanesljivo pouči slavnostni spis francoskih katoličanov „Le Vaticane“, ki je izšel l. 1895 pri Didotu v Parizu, in v katerem se na str. 237 do 407. popisuje papeževo „jetništvo“ takole:

Papežev dvor tvori predvsem: Njegova Najvišja Rodbina (tako se glasi naslov), ki jo tvori 12 osebnih tajnikov visokega klera, potem častna in aktivna prelatura. Častna prelatura sestoji iz 10 patriarhov, 63 nadškofov, 89 škofov, 184 protonotarjev, 230 prelatov domu Njegove Svetosti, 634 nadštevilnih komornikov, 228 tajnih komornikov izven Rima, 51 častnih kanonikov, 86 tajnih kanonikov izven Rima, ki imajo vsi pravico oblačiti se v fialovo obleko, nositi ametistove prstane z naslovi monsignor in predikatom papeški komornik.

Aktivna prelatura obstoji iz 6 prelatov-palatinov, ki imajo na čelu majordoma, iz 11 visokih duhovniških uradnikov, ki upravljajo takozvano Gerarhijo (ti tvorijo Vatikansko kastelanstvo), iz 14 članov pravnega zbora Sacra Rota Romana, iz 7 upraviteljev, ki gospodarijo v Vatikanu, od smrti enega do izvolitve drugega papeža, iz kasacijskega dvora, ki šteje 6 votantov in 65 referentov, iz 10 ceremonialnih mojstrov in 6 kastelanov v praksi. To so vsi sami kleriki in štejejo skupaj 2030 oseb, za njimi pridejo pa laiki: 398 nadštevilnih komornikov plašča in meča, 121 častnih komornikov plašča in meča, 6 članov visokega rimskega plemstva. Ubogi „jetnik“ vatikanski ima celo svojo armado! Ni dvombe, da je tak „jetnik“ res posebne vrste! Armada, ki mu služi, se imenuje papeževa garda, in šteje 13 oficirjev in 48 gardistov-plemičev, potem 400 vojakov navadne krvi; potem pride 120 mož-sluzabnikov Gerarhije in 36 takoimenovanih busolantov. Potem je še 120 Švicarjev-vojakov s tremi oficirji. Kuharjev, lakajev kočijažev, vratarjev pa je skupaj 1160.

Pri ubogem jetniku vatikanskem se redi in dobr, redi 3455 ljudi. Čuden ta jetnik, ki ima 3455 ljudi v svoji službi

Dragi bralec, sedaj že veš, čemu je treba teh milijonov, ki jih reveži celega sveta darujejo v podobi „Petrovega vinarja“.

Ali pomudiva se pri papežu še malo dalje, pogledjva:

kako se papež oblači?

O tem piše krojaški časopis „Odevnik“ v številki z dne 13. sušca 1908:

Krojaška papeževa delavnica ali 200 komornikov njegove svetosti.

Malokomu bo znano, da je v službi papeža Pija X. več šivilj in modistinj kot v najboljšem modnem zavodu v Pragi ali na Dunaju. Marsikdo bo dejal: To pa že ni res, saj ne more biti res, ali resnica je to, živa resnica. Papež se oblači le v popolnoma svetlo, belo obleko, in sicer daje prednost popolnoma beli barvi, ki je poleg

bledordečega najbolj priljubljena barva za papeška oblačila. — Cerkevne obleke so pretkane z dragocenimi čipkami in z redkimi biseri — treba je umetnikov, da sestavijo načrte ter da izdelajo te umotvore. Čisto naravno je zatorej, da je potreba celega zbora dobro izučenih komornikov in šivilj. Eden papežev komornik, ki uživa posebno njegovo zaupanje, čuva nad vsprejemanjem in izdajanjem biserov, ki jih hrani do uporabe. Ena komornih gospodičen je določena, da čuva nad zalogo starih redkih čipk, ki predstavljajo veliko vrednost. Četudi dobi papež veliko izredno lepih in dragih čipk iz vseh krajev v dar, vendar stane njegovo oblačilo še ogromno denarja. kajti že plača, hrana in stanovanje šivilj zahtevajo velike svote denarja. Najdražji deli obleke papeževe so tiara, čepice, ki se imenujejo camouro, bel plašček iz čipk, bela svilena salda, palij, ki je z demanti posejan in pa copate, ki so obrobljene s prekrasnimi čipkami in posejane z najdražjimi dijamanti. Stroški za vzdrževanje te obleke znašajo na leto en četrt milijona lir (ena lira 90 vin.) Razume se, da vlada med armado šivilj in med armado švicarskih vojakov veliko prijateljstvo in pa presrečna ljubezen do bližnjikov, ki konča prav često z ženitvami in možitvami. Tako se potrošijo milijoni, ki si jih odtrguje revno ljudstvo od ust, da jih daruje — revnemu jetniku v Vatikanu.

Volilna reforma.

Troje volilnih reform! Na Kranjskem, v Trstu in v Istri. Nikjer pa ne temeljite! Načelo splošne in enake volilne pravice je povsod pomandrano in zatajeno.

Na Kranjskem so klerikalci pred par leti kar umirali hrepenenja po splošni in enaki volilni pravici — sedaj so jo vrgli v staro šaro. Iz poslanca Gangla, ki je govoril za volilno reformo v zmislu splošne in enake volilne pravice, se norčuje klerikalni „Slovenec“. Govor Gangla imenuje „tingl-tangl“. Klerikalcem je seve cela stvar cirkus, deželo bodo imeli po novi volilni reformi takokottako v rokah. Uvedli so

pluralno volilno pravico najgrše vrste.

Liberalci so z glasovanjem za tako volilno pravico podpisali svojo smrtno obsodbo.

V Istri so zvarili tudi neko pokveko, ki ni ne tič ne miš. Volitve po novo reformirani volilni pravici v Istri so že jeseni t. l.

V Trstu se je za Trst in okolico zvarila še sorazmerno najboljša reforma, vsaj pluralna ni. Vsak volilec voli le enkrat in vsi štirje razredi volijo po enako število poslancev. Seveda je tudi tržaška volilna reforma krivična, ker ne temelji na podlagi splošne in enake volilne pravice.

Za državni zbor je splošna in enaka volilna pravica izvojevana. Za deželne zbore pa se je gospodje vseh meščanskih strank branijo; boje se, da pride dan, ko jih ljudstvo požene tja, kamor spadajo.

Dopisnikom in prijateljem na znanje.

Prosimo Vas, da nam vsako stvar, vsak dogodek, vsako važnejšo zadevo takoj resnično in vestno sporočite. Treba je, da je uredništvo popolnoma informirano o vseh važnejših dogodkih po slovenskih krajih.

Potrudite se nadalje, da se bo „Naprej!“ razširil v zadnjo kočo in povsod pregnal liste, ki le zastrupljajo naše sicer zdravo slovensko ljudstvo. Naznanite nam naslove vseh onih, ki bi morebiti naročili naš list, pa ne vedo zanj in naša administracija seveda ne za njihove naslove.

Na delo vsi, ki želite na Slovenskem boljših časov!

Z M E S.

O socializmu Vas pouče brošure „Socializem“. (Cena 20 vin.) — „Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo,“ (Cena 10 vin.) — „Zakaj smo socialisti“. (Cena 14 vin.) Dobé se v upravi „Napreja!“ in pri „Delavski tiskovni družbi v Ljubljani“.

Žandar, duhovnik in njiju naloga. Župnik Juriga, slovaški duhovnik in poslanec, je govoril 18. dec. 1906 v državnem zboru ogrskem v proračunski debati. Dejal je med drugim: „Tam, kjer ne zadošča žandar, pošilja ogrska država duhovnika, da bi naučil ljudstvo potrpežljivosti in ponižnosti, da bi strašil ljudstvo s peklom, da bi to sredstvo potem lažje potilo krvavi pot, ki se imenuje davek. To, česar ne more napraviti država v lastnem imenu, dela v imenu boga. Z eno besedo: država zato pomaga duhovnom, da jih potem lažje porabi v svoje politične namene, in to je klerikalizem. To je govoril s'ovaški duhovnik na Ogrskem, mož, ki ga preganjata država in njegova lastna cerkev. Pri nas v Avstriji bi ga pa prekičali njegovi lastni bratje.

Značilno! V Trutnovu na Češkem noče tamošnji katoliški župnik vpisati v matriko po češko otroka zakonskih Calabovih, češ, da je njegov uradni jezik nemščina, in da zato otroka po češko ne vpiše. Kraljevo-graški škof Donbrava pa na pritožbe staršev še odgovoril ni.

Nevarno rudarsko delo. Statistično je dokazano, da je v Avstriji poprečno vsak rudar enkrat v letu bolan, vsak šestindvajseti dvakrat v letu, vsak petdeseti postane invalid, vsak osemdeseti se ponesreči, vsak 137 ti umre pred časom in vsak 379 ti pa umre ponesrečen. Žalostna statistika!

Odrezal se mu je. Nemški cesar Friderik je enkrat poslal svojega kočijaža v ječo na trdnjavo Spandavo, ker ni bil pokoren njegovim poveljem. Enega dne ga je v trdnjavi obiskal in ga vprašal: „kako se ti dopade tukaj?“ Kočijaž pa mu je odgovoril mirno kot kak filozof: „No, sedaj mi je vseeno, če vozim Vaše veličanstvo ali pa tukaj gnoj!“

Na Pruskem je izvoljenih v deželni zbor sedem socialnih demokratov klub skrajno krivičnemu volilnemu redu.

Stavka vseučilišnih dijakov. Proti profesorju Wahrmundu so uprizorili klerikalci velikansko gonjo, tako da mu je bilo nemogoče v drugem semestru še predavati. Hotel pa je obdržavati takozvane seminarije

v katerih se učenci uče samostojno znanstveno raziskavati. Ministrstvo, ki se imenuje za nauk in bogočastje, pa je sistiralo vsa predavanja inomoške univerze, samo da prepreči Wahrmundu obdržavanje seminarija. Ko so dijaki zvedeli, kaj se je zgodilo so stopili na vseh avstrijskih univerzah v štrajk, to se pravi: preprečili so profesorjem, bodisi na miren, bodisi na kak drugi način njihov pouk, tako da opozore vso javnost, da ne puste, da bi se na take načine naučno ministrstvo mešalo v pouk na univerzah. — Klerikalni listi smešijo štrajkujoče študente, češ, da le štrajkajo za to, ker so preleni, da bi študirali. — Brez ozira na vse druge pomene, ki jih ima štrajk dijakov, je nad vse zanimivo to, da je postal štrajk splošno uporabljevano obrambeno sredstvo.

Napad na konsumna društva. Klerikalcem, zlasti pa dunajskim krščanskim socialcem, so konsumna društva trn v peti. Vedno demonstrirajo proti njim. Nedavno je prišlo 300 dunajskih trgovcev in kramarjev kot „deputacija“ v dunajski parlament. Sprejeli so jih minister Gessman, dr. Lueger, Bielohlavek, Weiskirchner — sami voditelji klerikalcev v Avstriji — in začel se je pravi shod, kjer so omenjeni klerikalni gospodje hujskali na nečuvno predrzne načine proti konsumnim društvom, obljublajoč kramarjem svojo pomoč proti samopomočni organizaciji konsumentov. Sedaj se namreč kuje neka nova postava o zadružništvu, in tu bi radi klerikalci zavili vrat konsumnim društvom. — Kranjski klerikalci so sicer iz sovraštva proti liberalnim trgovcem ustanovili nekaj konsumov, ali brez dvombe bodo v državnem zboru glasovali za uničenje istih. Kajti bolj brezznačajne tolpe že sploh ni, kot so klerikalci na sploh. To se vidi iz vsega njih delovanja! N. pr. pri lanskih volitvah v drž. zbor so bili proti vojaškim bremenom. Letos pa niso le v državnem zboru glasovali za vsa vojaška bremena, ki so dozdaj tlačila državljane, ampak tudi za vsa nova, kakršna je le zahtevala vlada od njih.

Krščansko-socialni dunajski občinski odbor in — judje. Na Dunaju je krščansko-socialna večina sklenila najeti 360 milijonov

kron posojila pri — judu Tausigu proti visokim obrestim.

Iz idrijskega okraja.

„Naprej“ je postal glasilo najširših slojev slovenskega naroda. Razume se, da ga bomo v Idriji od sedaj zanaprej še bolj širili kot smo ga doslej. „Naprej!“ se nam je sploh priljubil. In lep napredek je res, da bo sedaj naš „Naprej!“ na 12 straneh prav toliko veljal kot poprej na 8 straneh. Sodrugi, razširimo list, kolikor se še da! In ne le po Idriji, ampak tudi po okolici!

Klerikalci so utihnili. Sram jih je, četudi so „zmagali“ s tem, da se ne bo zidalo domovanja za prosveto v Idriji. Vsi delavci smo bili veseli, da se bo vendar dobilo prostore, v katerih bomo mogli zborovati, imeti predavanja i. t. d. — ali računali nismo nato, da so klerikalci še zmerom zakleti sovražniki, da bi se delavstvo izobrazilo. „Slovenec“ vpije: kdor hoče imeti javno čitalnico, naj si jo sam sezida. — Kje naj dobi delavstvo denar? „Slovenec“ ve, da nima delavstvo denarja, zato se pa še norca dela iz njega. Proč s klerikalci! Proč s sovražniki delavskega ljudstva!

Izvenredni občni zbor „Občnega konsumnega društva v Idriji“ se je vršil 21. junija v pivarni pri „Črnem orlu“. Sodrugi Anton Kristan je v kratkih potezih orisal zgodovino združnega gibanja na sploh, se ozrl na zgodovino „Občnega konsumnega društva v Idriji“ ter naslikal z jedrnatimi besedami pomen in namen konsumnih društev. — Konsumno društvo v Idriji je začelo delovati 12. junija 1898. — Opozarjamo na brošuro „O konsumnih društvih“, ki se dobi v upravi našega lista. Stane 20 vin. Vse delavce, obrtnike in kmete iz Idrije in okolice vabimo, da pristopajo kot člani v „Občno konsumno društvo v Idriji.“ Pristopnina znaša 2 kroni 40 vin., delež pa 40 kron. — „Občno konsumno društvo v Idriji“ prodaja vse, ker spada v specerijsko, galanterijsko, manufakturno in železninarsko stroko.

K desetletnemu slavu „Občnega konsumnega društva v Idriji“ so čestitali telegrafčno iz-

vrševalni odbor jugoslovanske socialno-demokratske stranke v Ljubljani, istrski sodrugi, ki so bili zbrani na konferenci v Pulju, in poslanec Engelbert Gangl ki je bil v Ljubljani zadržan, da se ni mogel udeležiti našega lepega slavlja. — Pismeno je došlo seve vse polno častitk: iz Zagorja, Trbovelj, Ljubljane, Jesenic in Gorice. — Nabrežinske delavske zadruge je pa zastopal osebno tajnik sodr. Radovič iz Nabrežine.

Veselica, ki se je vršila 21. junija popoldne v Podroteji, je bila kar najbolj zabavna! Udeležba obilna, postrežba izborna.

Zanimivo poročilo o revščini v Idriji so prinesli ljubljanski dnevnik, napisano od idrijskega sodnika Henrika Sturma. Na to poročilo se bomo prihodnjič ozrli.

„Šabecov“ klub je na veselici dne 21. junija pred lepo popeval. Žel je obilo priznanja.

400letnica idrijskega rudnika se je praznovala v pondeljek 22. junija. Na starem, takozvanem šolskem trgu so prišli do prave rude 22. junija 1508. Ta dogodek (da so prišli na rude) so seve pripisali tistemu svetniku, ki je imel 22. junija svoje praznovanje. Ta je pa sv. Ahacij. Zato je od te dobe sem na dan sv. Ahacija velika procesija, katere se udeležijo vsi rudniški uradniki in pazniki v uniformi. Včasih so se te procesije tudi rudarji udeleževali v uniformi. Sedaj pa se je idrijski rudar odvadil uniforme in — procesij. Postal je socialni demokrat, in bojuje se na razrednem stališču zase potem svoje strokovne organizacije.

Nekaj zgodovinskih podatkov iz preteklosti Idrije. Gospodarji rudnikov v Idriji so bile skraja različne družbe — tja do leta 1580, ko so prišli v državno upravo. — Leta 1509 so zasedli mesto Benečani, a so bili čez leto že zopet pregnani. — Da bi se lažje branili pred sovražniki, ki so hlepili po bogatih podzemskih zakladih, so zgradili posestniki rudnikov v l. 1520 do 1531 grad „Gewerkenegg“. — Leta 1525 se je posul vzhodni del Kobalovih planin in zajezil Idrijci strugo, da je bilo skoro celo mesto pod vodo. — Leta 1532 je bilo zasutih večje število rudarjev. — Leta 1607 je bilo

mesto izloženo iz tolminskega glavarstva. Ustanovil se je „Montanwerk Idria“, ki so mu priklopili obširna zemljišča, ponajveč gozdove. Rudnik je imel tudi civilno-sodno oblast. Glede uprave je bila montanska domena idrijska neposredno pod deželno knežjo komoro, samo glede kriminalnega pravosodstva je spadala pod tolminsko glavarstvo, torej pod Goriško. — Leta 1783 je „Herrschaft Idria“ prišla pod kranjsko deželo. — Francozi so bili večkrat gospodarji Idrije, tako v l. 1797 do 1798, potem leta 1805, toda ne za dolgo. K ilirskemu kraljevstvu je spadala Idrija od leta 1809 do 1813. — Leta 1803 je gorelo v rudniku. — Leta 1837 je voda vdrla v jamo, in sicer v Terezijinem šahtu. Šele s parnim strojem so jo mogli izpumpati. — Leta 1846 je zopet velikanski požar zahteval več človeških žrtev. — Leta 1875 do 1877 je erar zgradil ljudsko šolo, ki še danes nosi napis „K. k. Werksvolksschule“. — Od l. 1814 do 1880 je dala Idrija erarju dobička 47.493.510 K.

Iz Trbovelj.

Shod. Dne 10. junija smo imeli prav lep shod. Govoril je sodrug Anton Kristan iz Idrije o pomenu konsumnih društev. Razlagal je, zakaj se je prvo konsumno društvo ustanovilo, kako se je potem razvijala ideja konsumnih društev in kako se je do danes že razvila. Ozrl se je na delo posameznih velikih konsumnih društev ter pokazal na temelju podatkov, kako imajo veliko važnost za delavsko ljudstvo konsumna društva. Govoril je tudi o nasprotnikih konsumnih društev, ki neprestano rujejo proti samopomočnim organizacijam delavskega ljudstva. Predložil je resolucijo, ki pozivlja vlado, da se mora ta bolj in več ozirati na konsumente, nego pa na kramarje. — Govoril je še sodr. Ign. Sitter, ki je v lepih besedah razložil sedanje stališče trboveljskega konsumnega društva ter pozivljaj delavstvo, naj se ga z vso vnemo oklen.

Občno konsumno društvo v Trbovljah prav lepo uspeva. Prejšnje zanemarjeno vodstvo je zapeljalo, zavod precej globoko

v blato. Sedanje vodstvo pa je z brezprimerno pridnostjo in delavnostjo privelo konsum na pravo pot, tako da je sedaj iz vsake nevarnosti. Priporoča se zato rudarjem, da pristopijo vsi do zadnjega v svoje konsumno društvo.

Lastni dom snujemo! Misel, da bi imelo zavedni trboveljski rudarji svoj lastni dom, je že našla obilo pristašev. Te dni se bo osnovala zadruha z omejeno zavezo, katere namen bo, da napravi za delavstvo v Trbovljah veliko hišo, kjer bodo lahko imeli svoje prostore: občno konsumno društvo, podružnica rudarjev, rudarsko tajništvo in druga podobna društva. Delež za to zadruho bo znašal 50 kron.

Strokovna organizacija v Trbovljah prav lepo napreduje. Nadejati se je, da bo kmalu vzrasla tako, kot bi morala. Delavstvo se prepričuje vsaki dan, da le organizacija pomaga. Unija rudarjev avstrijskih pa je edina organizacija za avstrijske rudarje.

Klerikalci se v Trbovljah tudi tupačam pokažejo, ali za te gospode v Trbovljah ni kruha, kajti delavstvo ve, da so jim klerikalci bili vedno največji sovražniki.

„Naprej!“ Dobili smo glasilo „Naprej!“, ki bo stalno prinašal novice iz Trbovelj. Zato je želeti, da se vsi trboveljski rudarji naroče na „Naprej!“ Ena številka velja le 8 vin.

„Rdeči Prapor“ se mora tudi vedno n vedno razširjati po Trbovljah, ker je glavno glasilo organiziranega delavstva na Slovenskem.

Iz Logatca.

Shod. 16. junija zvečer je sklicala tukajšnja vplačevalnica železničarjev shod v gostilno g. Korenčana, na katerem je sodr. J. Kopač govoril o železničarskih razmerah in o železničarski tiskovni organizaciji. — Govoril je dalje g. Lenart Lotrič o klerikalizmu in katoliški cerkvi. Udeležba je bila obilna.

Delavsko izobraževalno društvo pozivlja vse delavce, da se vpišejo v društvo. Blagajnik je sodr. Urbas. Želeti bi bilo, da

bi ne bilo nobenega delavca, ki bi ne bil član društva.

Sokolsko društvo so ustanovili v Dol. Logatcu. Želeti bi bilo, da bi društvo ostalo pri svojem namenu, in da ne bi iz njega postala stafazna četa liberalne armade.

O salutirskem društvu, ki se je tudi pri nas ustanovilo, pa več prihodnjič!

Glede fare v Dol. Logatcu. Naši vaščani si že dalje časa belijo glave, da bi se ustanovila v Dol. Logatcu fara in da bi Dol. Logatec mel svojega župnika. Neki ljudje so že v ta namen založili precej denarja. Nameni pa je nasproten gospod župnik iz Gor. Logatca, ker se boji za svoje dohodke, ki bodo seve manjši, ko odpade od njega Dol. Logatec. — Križ je tudi, kje bo župnik v Dol. Logatcu stanoval. Dasi samec s kuharico — bo menda več potreboval kot dva zakonska moža z veliko famijlo. Občina bo menda sezidala nov farovž zanj. Omenjamo pri tem, da naša občina še nima ubožne hiše. Za tako ni denarja. Za farovž se bo dobil. Drugič več!

Z Jesenic.

Klerikalni lažnjivci! „Slovenec“ in „Naša Moč“ sta se strašno bahala, kako znamenito je pod krščansko-socialnim vodstvom končal štrajk v Bistrici v Rožni dolini! Mi jim že takrat nismo verjeli. Kako se je zlagal „Slovenec“, kaže sledeči popravek, ki ga je sam „Slovenec“ priobčil dne 24. junija. Glasi se: „Sl. uredništvo „Slovenca“ v Ljubljani! V zmislu § 19. tisk. zakona prosimo sporazumno z našim gospodom Faustom za sprejem nastopnega popravka glede v Vašem listu z dne 11. junija 1908, št. 133 pod naslovom „Bistriški štrajk končan“ objavljenega članka:

«Ni res, da je povodom štrajka v naši tovarni v Bistrici v Rožni dolini naš ravnatelj g. Faust g. poslancu Grafenauerju glede zahtevkov delavstva napravil kaka zagotovila in ista tudi napram delavcem potrdil. Res je temveč, da so delavci stopili zopet v delo pod prejšnjimi pogoji in da odpuščeni trije delavci, vsled katerih je nastal štrajk, niso bili nazaj sprejeti. S spoštovanjem p. pa. kranjska industrijska družba. C. Noot m. p., Trappen m. p., Faust m. p.»

— **Jeseniški delavci!** Preberite to! Premislite tudi! Upamo, da ne bodete več tako čudni ter da bodete še verovali klerikalnim lažnjivcem! — Mi bi seveda iz srca želeli, da bi bistiški trpini zmagali. Ali pod vodstvom klerikalcev ne gre. — Za delavce je le delavska razredna organizacija! Delavci! Zapomnite si to!

Kovinarsko društvo. Naša podružnica kovinarske zveze dobro napreduje. Delavstvo na Jesenicah začena spoznavati, da mu vse „krščanske“ fraze ne bodo veliko pomagale. Za jeseniške delavce je le dobra organizacija — drugega prijatelja nima jeseniško delavstvo kot organizacijo. Zlasti madina se mora z vso vneto okleniti organizacije.

Posvetovanje zaupnikov socialno-dem. stranke se je vršilo dne 12. junija zvečer. O političnem delu je poročal sodr. Anton Kristan. Sklenilo se je med drugim, da se bo list „Naprej!“ kolikor bo le mogoče, razširil po Jesenicah in okolici. Zato čvrsto na delo!

Iz Nabrežine.

Shod. 14. junija je sklicalo vodstvo delavskih nabrežinskih zadrug v Nabrežini v prostore Tancelove gostilne shod članov, na katerem je govoril sodr. Ant. Kristan o pomenu konsumnih društev na sploh, o pomenu nabrežinskega društva pa še posebej. Izvajanja govornikova so našla obilo priznanja.

„Nabrežinske delavske zadruge“ prav lepo uspevajo. Vendar bi bilo želeti, da bi se tudi železničarji oklenili tega prekornega društva, saj od postaje do društvenih prostorov ni tako daleč.

Kašelj.

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušeno olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

5120 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko: „Tri jelke“. — Zaloga pri

Danielu Pircu, lekarnarju v Idriji.

Listaica uredništva.

S Štajerskega, iz Zagorja ob Savi, iz ljubljanske okolice in vse drugo prihodnjič.

V prodajalni
„DELAVSKE TISKOVNE DRUŽBE“

v Ljubljani

na Dunajski cesti :: (nasproti kavarne Evropa)
 se dobe sledeče knjige in brošure:

H. Kirchsteiger: „Pod spovednim pečatom.“

I. knjiga 2 K 60 v., druga knjiga 2 K.

P. Mihalek: „Iz nižin življenja.“ Cena 1 K.

Abditus: „Občinski socializem.“ Cena 70 v.

A. Kristan: „Socializem.“ Cena 20 vin.

„Socialna demokracija in kme-
 tiško ljudstvo.“ Cena 10 vin.

A. Kristan: „Zakaj smo socialisti“. Cena
 14 vin.

K. Marks in F. Engels: „Komunistični ma-
 nifest.“ Cena 40 vin.

K. Kautsky: „Kdo uničuje proizvodnjo v
 malem?“ Cena 30 vin.

K. Kautsky: „Proletariat.“ Cena 30 vin.

„Kapitalistični razred.“ Cena
 30 vin.

A. Kristan: „O konsumnih društvih.“ Cena
 20 vin.

L. Wahrmond: „Katoliško svetovno nazi-
 ranje in svobodna znanost.“ Cena 70 v.

S. Machar: „Magdalena.“ Cena 2 K.

„Program socialne demokra-
 cije.“ Cena 4 vin.

„Vun enako volilno pravico.“
 Cena 4 vin.

„Zvišanje duhovniških plač.“
 Cena 10 vin.

Kdor naroči več izvodov,
:: dobi znaten popust. ::

Vsa pisma se naj naslavljaajo na

„Delavsko tiskovno družbo“ v Ljubljani

Dunajska cesta.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Kristan.

Ali čitate
„RDEČI PRAPOR“?

„Rdeči Prapor“ je osrednje glasilo jugoslo-
 vanske soc.-dem. stranke.

„Rdeči Prapor“ je najbolj pošteno pisan
 večkrat na teden izhajajoči slov. časnik.

„Rdeči Prapor“ je za zavednega delavca
 neobhodno potreben list.

„Rdeči Prapor“ izhaja dvakrat na teden, v
 sredo in soboto.

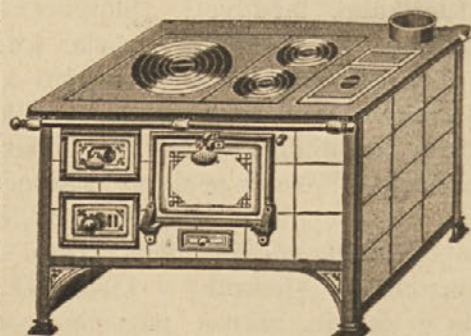
„Rdeči Prapor“ velja na leto 10 K 40 vin.

:: Vsak naj se naroči in naj bere ::

„Rdeči Prapor“

... Naroča se na naslov: ...

„Rdeči Prapor“ v Ljubljani.

Štedilnike

priporoča

Valentin Lapajne

„pri Tinčetu“

v IDRIJI :: pred šolo.

Tiskal Iv. Pr. Lampret v Kranju.